

Центральноукраїнський державний
університет імені
Володимира Винниченка

Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА ЗВО

26 січня – 8 березня 2026 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2026

УДК 005.336.2:005.412:378.011.3-051(062.552)

Р 64

Організаційний комітет:

Євген Соболь – доктор юридичних наук, професор, ректор Центрально-українського державного університету імені Володимира Винниченка;

Оксана Філоненко – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Тетяна Бабенко – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Олександр Черненко – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Розвиток загальних і професійних компетентностей викладача

Р 64 **ЗВО** : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 26 січня – 8 березня 2026 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. – 284 с.

ISBN 978-966-397-598-6

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Розвиток загальних і професійних компетентностей викладача ЗВО» (26 січня – 8 березня 2026 року).

УДК 005.336.2:005.412:378.011.3-051(062.552)

© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2026

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2026

ISBN 978-966-397-598-6

© Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2026

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЛІКАРЯ ПРИ НАВЧАННІ НА ЦИКЛАХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Гишак Т. В.

*доктор медичних наук, професор,
професор кафедри педіатрії післядипломної освіти
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Долинна О. В.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри внутрішньої медицини з курсом гастроентерології
Науково-навчальний інститут медицини
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

У сучасних умовах розвитку охорони здоров'я та системи медичної освіти постає нагальна потреба забезпечити високий рівень загальних і професійних компетентностей лікарів-педіатрів, сімейних лікарів. Педіатрія як клінічна спеціальність вимагає не тільки широких теоретичних знань, але і сформованих практичних навичок, комунікативної майстерності, критичного мислення та здатності до безперервного навчання і самоаналізу. Такий комплекс компетентностей є основою якісної медичної допомоги дитячому населенню та визначає професіоналізм сучасного лікаря [1, с. 187].

Компетентності у медичній освіті включають інтегральну сукупність знань, умінь, професійних і загальних навичок, які забезпечують успішну практичну діяльність лікаря. Компоненти компетентності охоплюють професійні (клінічні навички, прийняття рішень); загальні (комунікативні здібності, етика, навички самоосвіти); когнітивні (критичне мислення, аналіз ситуацій) [2, с. 94].

Попри воєнні випробування Україна продовжує інтеграцію до європейського освітнього й наукового простору в галузі охорони здоров'я, реалізуючи оновлену модель додипломної та післядипломної підготовки лікарів. Важливою складовою цієї системи є безперервний професійний розвиток як завершальний етап трирівневої післядипломної освіти. Повномасштабна війна суттєво змінила організацію навчального процесу, зумовивши активний перехід до дистанційних форматів і використання цифрових ресурсів, що особливо актуально для лікарів-педіатрів.

Онлайн-освіта, хоча й не є новою, в сучасних умовах стала ключовим інструментом підтримки фахового рівня через тематичні цикли, спеціалізацію, стажування, вебіари та майстер-класи. Її особливістю є застосування телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію між викладачем і слухачами та значну частку самостійної роботи з електронними матеріалами. Впровадження інтерактивних технологій та дистанційного навчання дозволяє розширити доступ до знань та практичних ресурсів, адаптуючись до сучасних вимог і умов роботи лікаря [3, с. 57].

Збереження якості підготовки лікарів у таких умовах потребує поєднання фундаментальних знань із формуванням практичних умінь, професійної етики та навичок ефективної комунікації з дітьми, батьками й колегами [4, с. 1871].

Під час навчання викладач має демонструвати модель професійної поведінки в реальних і змодельованих клінічних ситуаціях: амбулаторний прийом, робота біля ліжка пацієнта, дистанційні консультації, телемедицина, ведення медичної документації в системах НСЗУ та eHealth.

Не менш важливою є цифрова компетентність лікаря: уміння працювати з міжнародними доказовими базами та професійними ресурсами, а також із сучасними освітніми платформами. Використання електронних середовищ навчання дає змогу забезпечити безперервність освіти, оперативний доступ до структурованих матеріалів і ефективний обмін професійною інформацією незалежно від зовнішніх обставин.

Методи, що сприяють розвитку критичного мислення (проблемно-орієнтоване навчання, дискусії, аналіз клінічних випадків), ефективно підвищують рівень професійної компетентності фахівців на циклах підвищення кваліфікації.

Одним із шляхів покращення загальних компетентностей лікаря-педіатра є розвиток комунікативної компетентності. Комунікативна компетентність є однією з ключових загальних компетентностей лікаря, особливо у педіатрії, де ефективне спілкування з пацієнтом і його сім'єю впливає на діагностику, лікування та довіру до медичного персоналу. Це включає володіння як мовними, так і соціокультурними навичками спілкування [5, с. 249].

В останні роки на кафедрі педіатрії післядипломної освіти НМУ імені Богомольця при проведенні циклів спеціалізації і тематичного удосконалення активно впроваджуються семінари з моделювання ситуацій лікар – батьки; тренінги з вербального та невербального спілкування; обговорення сценаріїв складних комунікаційних ситуацій.

Педагогічна компетентність дозволяє лікарю ефективно передавати знання пацієнтам та колегам, а також працювати з сім'єю дитини у контексті профілактики та лікування [2, с. 94]. У зв'язку з цим на циклах спеціалізації і тематичного удосконалення для лікарів необхідно не тільки надавати знання щодо сучасних протоколів діагностики і лікування тих чи інших захворювань у дітей, але й проводити заняття з принципів медичної педагогіки та рефлексії і також рекомендувати оцінювання власних педагогічних навичок.

Оцінювання компетентностей має бути не лише формальним (екзамени, тести), а й практичним (портфоліо, клінічні сценарії, само-оцінювання), що дозволяє об'єктивніше визначити рівень сформованості компетентностей лікаря [6, с. 173].

Висновки. Покращення загальних і професійних компетентностей лікаря-педіатра на циклах спеціалізації можливе через:

1. Створення компетентісно орієнтованих освітніх програм з сильним акцентом на клінічну практику.
2. Впровадження методів розвитку критичного мислення та ситуаційних моделей.
3. Підвищення ролі комунікативної та педагогічної підготовки.
4. Використання сучасних освітніх технологій, у тому числі дистанційних та симуляційних.
5. Новаторське оцінювання компетентностей, що виходить за рамки традиційних тестів.

Ці кроки сприятимуть формуванню компетентного, гнучкого, професійного лікаря, здатного якісно надавати педіатричну допомогу.

Література:

1. Сучасні тенденції формування та вдосконалення компетентностей лікаря-педіатра в системі безперервної професійної освіти / Н. В. Павленко, Т. М. Клименко, О. В. Шутова, О. М. Бабаджанян, І. Г. Солодовниченко // Theoretical and practical aspects of modern scientific research : Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference, Seoul, 1 August, 2025. Seoul : Case Co. Ltd. ; Vinnytsia : & UKRLOGOS Group LLC, 2025. Р. 187–189. (Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»). DOI: 10.36074/logos-01.08.2025.031

2 Маража І. О., Жулкевич І. В. Роль педагогіки в клінічній практиці лікаря. *Медична освіта*. 2021; 2: 94–99. DOI 10.11603/me.2414-5998.2021.2.12058

3. Волошина, О. Б., Балашова, І. В., Лисий, І. С., Дукова, О. Р., Найдьонова, О. В., Збітнева, В. О., ... Українська, К. А. (2024). Шляхи удосконалення формування компетенцій лікарів-інтернів в умовах

дистанційного навчання. *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*, (1), 57–61. <https://doi.org/10.11603/1811-2471.2024.v.i1.14444>

4. Dr. Muhammad Ammar Bhatti, Saleemullah, Yasra Memon, Gamal eldin Mohamed Osman Elhussein, Dr. Syed Hyder Raza, & Sobia Haris. (2024). Enhancing medical education: integrating professional competencies in internal medicine and clinical pediatrics curricula. *Journal of Population Therapeutics and Clinical Pharmacology*, 31(3), 1871–1880. <https://doi.org/10.53555/jptcp.v31i3.5207>

5. Формування комунікативних компетенцій майбутніх педіатрів / С. М. Цвіренко, В. І. Похилько, Ю. І. Чернявська, Л. А. Жук, Л. В. Савченко. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи* : зб. статей VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 24–25 листопада 2022 р. Полтава, 2022. С. 249–252.

6. Кульбашна, Я., & Астапенко, О. (2021). Педагогічне оцінювання у підготовці компетентного лікаря в Україні: проблеми застосування і перспективи їх вирішення. *ОСВІТОЛОГІЯ*, (5), 173–179. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2016.5.173179>

ФІЛОСОФІЯ ЗА ПОКЛИКАННЯМ І ПРОФЕСІЄЮ: ДОТИК І РОЗБІЖНІСТЬ

Головченко О. В.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін та фізичної підготовки
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
м. Київ, Україна*

Проблема з'ясування співвідношення між філософією за професією (викладач філософії, дослідник філософії) і філософією за покликанням наштовхнула мене на думку, що вона є розгортанням поставленої раніше Кантом проблеми – як стати філософом у повному сенсі цього слова.

Прочитавши фрагмент посібника І.Канта з «Логіки», який зветься «Поняття філософії взагалі», я отримала для себе відповідь на питання, яке мучило мене здавна – чому не всі, хто знає теорію та історію філософії, вміє філософствувати, або більш загальніше – чому не кожен, хто вивчав філософію, стає філософом. «У відомому сенсі, каже Кант, можна філософію вивчати і не буди здатним філософствувати...